

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 23 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β005

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ: 90 ΛΕΠΤΑ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΟΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΟΜΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ
A1.I ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	1	18
A1.II ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	2	17
B1. (α,β) ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	3	4
B2. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ	4	3
B3. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ	5	8
B4. ΡΗΜΑΤΑ	6	12
B5. ΑΝΤΙΘΕΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	7	6
B6. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΕΝΩΝ	8	6
B7. (α,β) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ	9	2
B8. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ↔ ΠΑΘΗΤΙΚΗ	10	4
B9. ΤΟΝΙΣΜΟΣ	11	2
B10. (α,β) ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ	12	2
B11. ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ	13	8
B12. ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟ	14	8
		ΣΥΝΟΛΟ 100

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 35)**

1. Να μεταφράσετε τα πιο κάτω κείμενα στην Ελληνική.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:	
- Κάθε σκιασμένη φράση υπολογίζεται ως μία (1) λέξη.	
- Για κάθε προσθήκη λέξης αφαιρείται 0,25 μονάδα.	
I.	ΜΟΝ.
Sulpicius Gallus <u>legatus</u> Aemili Pauli erat, qui <i>bellum</i> adversus Persen regem gerebat. 0,5 μον./λέξη	4,5
Serena nocte luna defecerat; <u>ob monstrum</u> terror <i>animos</i> militum invaserat. 0,5 μον./λέξη	4,5
Tum Sulpicius Gallus de ratione caeli et de motibus <i>lunae</i> disputavit eoque modo exercitum alacrem in pugnam misit. 0,25 μον./λέξη	4
Quia ille metum <u>exercitus</u> Romani vicerat, imperator adversarios <u>vincere</u> potuit! 0,5 μον./λέξη	5
(Λατινικά Λυκείου, XIII - ελαφρά διασκευή)	
ΣΥΝΟΛΟ	18

II.	ΜΟΝ.
Catilina, <u>nobilissimi</u> generis vir sed ingenii pravissimi, contra rem publicam coniuravit. 0,5 μον./λέξη	5
Eum improbi <u>virj</u> consecuti erant. 0,5 μον./λέξη	2
Catilina <u>a Cicerone</u> ex urbe expulsus est. <i>Socj</i> eius deprehensi sunt et in <u>carcere</u> strangulati sunt. 0,5 μον./λέξη	5
Ab Antonio, altero <u>consule</u> , Catilina <i>ipse</i> cum exercitu suo, proelio victus, interfectus est. 0,5 μον./λέξη	5
(Λατινικά Λυκείου, XIX - ελαφρά διασκευή)	
ΣΥΝΟΛΟ	17

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 65)**

1. α) Από το δεύτερο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, να εντοπίσετε και να γράψετε δύο (2) λέξεις της Λατινικής που παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια με την Ελληνική δηλώνοντας και τη σχετική ελληνική λέξη. Να εξαιρεθούν τα κύρια ονόματα.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΕΞΗ		ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΕΞΗ
generis	↔	γένος
pravissimi	↔	μπράβος
contra	↔	κόντρα

rem	⇒	ρεαλισμός
improbi	⇒	πρόβα
et	⇒	τε
ex	⇒	έκ/ έξ
est	⇒	έστί
socii	⇒	σοσιαλισμός
strangulati sunt	⇒	στραγγαλίζω
altero	⇒	έτερος, αλτρουϊσμός
cum	⇒	σύν
κ.τ.λ.		κ.τ.λ.

0,5 μον. / λατινική λέξη και 0,5 μον. / ελληνική λέξη
(Μονάδες 2)

β) Δίνονται δύο (2) τριάδες λέξεων από την Αγγλική, Γαλλική και Ιταλική. Να γράψετε το ρήμα της Λατινικής, με το οποίο συνδέεται ετυμολογικά η κάθε τριάδα, στο πρώτο πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

ΑΓΓΛΙΚΗ	ΓΑΛΛΙΚΗ	ΙΤΑΛΙΚΗ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ
occupy	occuper	occupare	occuro
complete	compléter	completare	compleo

1 μον. / ορθή απάντηση
(Μονάδες 2)

2. Από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση, να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ -επισημαίνονται με πλάγια γραφή στα κείμενα- με τις πτώσεις της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ πλεονάζουν τρεις (3) επιλογές.

A΄	B΄
α. <i>bellum</i>	1. ονομαστική πληθυντικού
β. <i>serena</i>	2. αιτιατική ενικού
γ. <i>animos</i>	3. αφαιρετική πληθυντικού
δ. <i>lunae</i>	4. αφαιρετική ενικού
ε. <i>Socii</i>	5. γενική ενικού
στ. <i>ipse</i>	6. ονομαστική ενικού
	7. δοτική ενικού
	8. δοτική πληθυντικού
	9. αιτιατική πληθυντικού

α 2 β 4 γ 9 δ 5 ε 1 στ 6

0,5 μον. / ορθή απάντηση
(Μονάδες 3)

3. Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των πιο κάτω τύπων, οι οποίοι είναι υπογραμμισμένοι στα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση.

legatus	κατηγορούμενο [0,5 μον.] στο υποκείμενο Sulpicius Gallus [0,5 μον.]
ob monstrum	εμπρόθετος προσδιορισμός [0,5 μον.] εξωτερικού αναγκαστικού αίτιου [0,5 μον.] / αιτίας [0,5 μον.]
exercitus	γενική υποκειμενική [0,5 μον.] στο metus [0,5 μον.]
vincere	αντικείμενο του ρ. potuit [0,5 μον.] , τελικό απαρέμφατο [0,5 μον.]
nobilissimi	επιθετικός προσδιορισμός [0,5 μον.] στο generis [0,5 μον.]
viri	υποκείμενο [0,5 μον.] του ρ. consecuti erant [0,5 μον.]
a Cicerone	εμπρόθετος προσδιορισμός [0,5 μον.] ποιητικού αίτιου [0,5 μον.] / ποιητικό αίτιο [1 μον.]
consule	παράθεση [0,5 μον.] στο Antonio [0,5 μον.]

(Μονάδες 8)

4. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί, αφού λάβετε υπόψη, όπου χρειάζεται, το υποκείμενό τους στα δοθέντα για μετάφραση διδαγμένα κείμενα.

α. erat: στο γ' πρόσωπο ενικού οριστικής παρακειμένου και υποτακτικής ενεστώτα.	<ul style="list-style-type: none"> • fruit • sit
β. defecerat: στο β' πρόσωπο ενικού οριστικής ενεστώτα ενεργητικής και παθητικής φωνής.	<ul style="list-style-type: none"> • deficis • deficeris
γ. misit: στο α' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής μέλλοντα και συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή.	<ul style="list-style-type: none"> • mitteremus • miserimus
δ. potuit: στο γ' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής παρατατικού και υπερσυντελικού.	<ul style="list-style-type: none"> • poterant • potuerant
ε. coniuravit: στο β' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής και υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή.	<ul style="list-style-type: none"> • coniuratis • coniuretis
στ. expulsus est: στο απαρέμφατο ενεστώτα και παρακειμένου στην ίδια φωνή.	<ul style="list-style-type: none"> • expelli • expulsum esse

1 μον. / ορθή απάντηση

(Μονάδες 12)

5. Να μεταφέρετε τις προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

α. Mercatores magnas urbes vident.	Mercator magnam urbem videt.
β. Tu exercitum profligavisti et delevisti.	Vos exercitus profligavistis et delevistis.
γ. Filia ad complexum patris cucurrit.	Filiae ad complexus patrum cucurrerunt.

0,5 μον. / κλιτή λέξη
(Μονάδες 6)

6. Να αντιγράψετε τις παρακάτω προτάσεις συμπληρώνοντας τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης που βρίσκεται στην παρένθεση.

α. Antonius multos socios (socius) Catilinae (Catilina) deprehendit.
β. Nos illos in coetu deorum immortalium (immortalis-is-e) reposuimus (repono, παρακείμενος).
γ. Dicuntur Germani non studere (studeo) agriculturae (agricultura).

1 μον. / ορθή απάντηση
(Μονάδες 6)

7. Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το συντακτικό σφάλμα σε κάθε πρόταση που ακολουθεί. Στο τετράδιο των απαντήσεων να γράψετε μόνο το σφάλμα και τη διόρθωσή του.

α. Miles sine audaciam non potest vincere.	Σφάλμα: audaciam [0,5 μον.] Διόρθωση: audacia [0,5 μον.]
β. Omnes homines propter dolore miserabantur.	Σφάλμα: dolore [0,5 μον.] Διόρθωση: dolorem [0,5 μον.]

(Μονάδες 2)

8. Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική και αντίστροφα.
Σημείωση: Η σκιασμένη φράση αξιολογείται ως μία (1) λέξη.

α. Legatus illustrem victoriam nuntiavit. Illustris victoria a legato nuntiata est. [4 X 0,5 μον.]
β. Consules a populo Romano deligentur. Populus Romanus consules deliget. [4 X 0,5 μον.]

(Μονάδες 4)

9. Να υποδείξετε πού πρέπει να τονιστούν οι λέξεις που ακολουθούν (από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση) και να αιτιολογήσετε πλήρως τις απαντήσεις σας.

α.	adversus	παραλήγουσα [0,5 μον.] διότι είναι θέσει μακρά (ακολουθείται από δύο σύμφωνα) [0,5 μον.].
β.	proelio	προπαραλήγουσα [0,5 μον.], διότι η παραλήγουσα είναι βραχεία [0,25 μον.], καθώς ακολουθείται από φωνήεν [0,25 μον.].

(Μονάδες 2)

10. α) Πού αποσκοπούσε η συνωμοσία του Κατιλίνα η οποία αναφέρεται στο δεύτερο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση;

Η συνωμοσία αποσκοπούσε στη βίαιη κατάληψη της εξουσίας [από τον Κατιλίνα και τους οπαδούς του]. [1 μον.]

(Μονάδα 1)

β) Ποιο ήταν το αποτέλεσμα αυτής της συνωμοσίας;

- Ο Κικέρωνας αποκάλυψε τη συνωμοσία. [0,5 μον.]
- Ανάγκασε τον Κατιλίνα να φύγει από τη Ρώμη. [0,5 μον.]

ή
Ο Κατιλίνας ηττήθηκε σε μάχη (από τον Αντώνιο) και σκοτώθηκε. [0,5 μον.]

(Μονάδα 1)

11. Να μεταφράσετε το αδίδακτο κείμενο που ακολουθεί στην Ελληνική.

Caesar de re militari [1 μον.] narravit. Ille tradidit Romanos [1 μον.] saepe proeliari contra populos [1 μον.] feroces, qui cupiebant invadere [1 μον.] urbem. Ubi hostes adventaverunt, [1 μον.] dux, vir incredibili virtute, [1 μον.] peritos milites iussit vi [1 μον.] pugnare et periculum propulsare. [1 μον.]

Ο Καίσαρας αφηγήθηκε για τα στρατιωτικά (πράγματα / θέματα). Εκείνος ανέφερε ότι συχνά οι Ρωμαίοι πολεμούσαν / μάχονταν εναντίον άγριων λαών, οι οποίοι επιθυμούσαν / ήθελαν να εισβάλουν στην πόλη. Όταν οι εχθροί πλησίασαν, ο στρατηγός, άνδρας απίστευτης ανδρείας, διέταξε τους έμπειρους στρατιώτες να πολεμήσουν / πολεμούν με δύναμη / βία / γενναία και να απωθήσουν / απωθούν / απομακρύνουν / διώχνουν τον κίνδυνο.

0,25 μον. / ορθή λέξη

(Μονάδες 8)

12. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στη Λατινική.

Πολλοί κάτοικοι αυτής της μεγάλης πολιτείας ετοιμάζονταν να αφαιρέσουν την εξουσία από τον βασιλιά αλλά οι στρατιωτικές δυνάμεις εμπόδισαν αυτούς. Έπειτα εκείνοι τιμωρήθηκαν.

Multi / Multae incolae [1] eius / huius magnae [2] civitatis / rei publicae parabant [3] adimere imperium [4] regi sed [5] copiae / vires eos [6] prohibuerunt. Postea [7] illi puniti sunt. [8]

0,5 μον. / λέξη

(Μονάδες 8)

– ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ –